

Vicent Ventura i Beltran, *L'ofici que em furtaren. La transició amb ulls de periodista*, València: Institució Alfons el Magnànim-Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació, 2024, 138 p. ISBN: 978-84-1156-076-4

Robert Martínez Canet

Resulta difícil saber (i de segur que resulta decebedor esbrinar-ho) quin nivell de coneixement té la ciutadania valenciana del carrer de mitjan cinquantena cap avall del que ha sigut el tardofranquisme i la transició al territori valencià. Més difícil encara seria conèixer el grau de familiaritat amb els noms d'alguns dels seus protagonistes més o menys destacats: José Antonio Perelló, Antonio Palomares, Enrique Monsonís, Joaquim Muñoz Peirats o Vicent Ventura i Beltran. Per si en aquesta nova etapa de la revista *Debats* algun d'ells s'acosta a aquestes paraules cal dir que Vicent Ventura i Beltran (Castelló de la Plana, 1924-València, 1998) fou un polític i periodista valencià. La vida política de Ventura s'inicia dins de Falange Española Tradicionalista y de las JONS (FET-JONS), organització que abandonà, influït per les posicions dissidents (després socialdemòcrates) de Dionisio Ridruejo. El 1962 fou un dels fundadors del Partit Socialista Valencià (PSV). El mateix any participà en el IV Congrés del Moviment Europeu, celebrat a Munic, i arran d'aquesta participació s'exilià i s'establí a París durant un any. El 1964 torna a València i és confinat temporalment a Dénia. Davant la impossibilitat d'exercir el periodisme, funda l'agència de publicitat Publipress. A partir del 1966 comença a fer col·laboracions amb la premsa valenciana (*Levante*, on ja havia escrit a finals dels anys quaranta) i forana: *La Vanguardia*, *Madrid*, *Informaciones*, *Avui* i *Serra d'Or*. Va destacar en el periodisme econòmic, amb col·laboracions amb la revista especialitzada *València Fruits*, i va participar en la constitució del Partit Socialista del País Valencià (PSPV), on va militar entre el 1974 i el 1978, i el 1983 es va vincular a la Unitat del Poble Valencià (UPV). El 1995 va rebre la Medalla de la Universitat de València i dos anys després, la Creu de Sant Jordi. De la seua producció escrita destaca *Política per a un país* (1977).

Malgrat tot, els primers mesos de l'any 2025 han vist arribar a les taules de novetats de les llibreries uns quants títols que amplien la bibliografia, no molt abundant fins ara, que teníem disponible sobre la figura de Vicent Ventura i Beltran. Després de dues dècades llargues de l'aparició dels últims volums dedicats a l'estudi de la trajectòria de Ventura, que són, és clar, el llibre d'Adolf Beltran *Converses amb un ciutadà: Vicent Ventura* (Tàndem, 1993) i el volum col·lectiu *Vicent Ventura. Un home de combat* (PUV, 1998) coordinat per Rafael Fresquet i Francesc Pérez Moragón, que constituïen, fins ara, la base de tot coneixement llibresc sobre el tema; i aprofitant l'avinentsa del centenari del natalici de Ventura, som testimonis d'una xicoteta allau de publicacions venturianes. Així, Afers ha publicat un recull d'entrevistes amb Ventura a cura d'Adolf Beltran (*Paraules d'un demòcrata. Entrevistes 1960-1993*); la Universitat Jaume I ha reeditat una sèrie d'articles apareguts el 1978 a les Publicacions de l'Abadia de Montserrat (*El País Valencià*), a cura de Francesc Pérez Moragón; l'Acadèmia Valenciana de la Llengua ha tret *Vicent Ventura. Una vida per la llibertat*, del mateix Francesc Pérez Moragón, i la Universitat d'Alacant ha imprés una antologia d'articles (*Periodisme a contracorrent*) a cura de Nel·lo Pellisser. Si volem ser més exhaustius, ens caldria citar un parell d'aportacions que han aparegut més amagades, però que també contribueixen a ampliar el coneixement de la vida i l'obra de Ventura: ens referim a la publicació per part de Rafael Arnal, dins de la seua obra autobiogràfica *L'Alenar*

(L'Eixam Edicions, 2024, p. 517-518), d'uns fragments d'un text inèdit de Vicent Ventura datat el 17 de setembre del 1976, on explica els motius del seu abandonament del PSPV i les raons del seu enfrontament amb els «alegres professors», per dir-ho en paraules de Fuster, que havien passat a controlar l'organització. La segona d'aquestes aportacions la trobem en el volum XXI de la *Correspondència* de Joan Fuster (Tres i Quatre, 2024, p. 142 i 453), on sengles cartes de Fuster datades el 1962 (dirigides a Miquel Tarradell, on parla de la tornada de Ventura de l'exili arran del contuberni de Munic) i el 1975 (dirigida a Alfons Cucó en el context de la redacció de l'Estatut d'Elx) ens mostren una distància crítica entre els dos prohoms.

En absència (esperem que no per massa temps) d'una biografia acadèmica de Vicent Ventura, i atés que, segons les seues paraules en el llibre que ara ens ocupa («Vaig a afegir, a més a més, a aquests advertiments, que la meua memòria no és bona i que mai he tingut el sentit històric necessari per a prendre notes, conservar papers o cartes, etc., amb els quals ajudar-me en situacions com aquesta», p. 27), no pareix que entre els papers inèdits quede material essencial que il·lumine de forma més detallada la trajectòria de Ventura, els lectors i les lectores hauran d'anar fent-se una idea del calidoscopi que era la personalitat de Vicent Ventura espigolant per tots aquests títols.

L'aportació de la Institució Alfons el Magnànim-Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació al centenari de Ventura ha sigut la publicació com a número 41 de la seua col·lecció «Debats» de *L'ofici que em furtaren. La transició amb ulls de periodista*, en edició amb pròleg i estudi introductori de Francesc Bayarri i anotacions de la mateixa IAM-CVEI.

El text (uns folis mecanoscrits possiblement sorgits de les tecles d'algué que no era Ventura) va ser trobat per Francesc Pérez Moragón entre els papers de Ventura depositats a la Biblioteca Valenciana. Datat a l'inici dels anys vuitanta (podria haver estat redactat en els mesos inicials del 1982), i no publicat llavors per motius desconeguts, però que queden contextualitzats en el pròleg i que tenen a veure amb un encàrrec frustrat fet per les recents autoritats sorgides de les files de la socialdemocràcia realment existent, *L'ofici que em furtaren. La transició amb ulls de periodista* és, per a dir-ho amb paraules del mateix Vicent Ventura, una crònica, un treball periodístic escrit des d'una perspectiva

eminentment crítica amb el relat de la transició (la «transacció», en llenguatge venturià: aquell pacte de debilitats del qual parlava Manuel Vázquez Montalbán) més arrelat en la societat valenciana. Vicent Ventura ens proporciona en aquest llibre breu una visió sincera, coherent i documentada de les dinàmiques econòmiques, demogràfiques, polítiques i culturals, en el sentit més antropològic de l'expressió, que van determinar la societat valenciana entre el desenvolupisme franquista de finals de la dècada dels cinquanta i el començament de la dècada dels vuitanta del segle XX. Els lectors hi trobaran des de referències a la vida cultural de la València dels seixanta fins a reflexions sobre l'església i el Vaticà II, passant per notes sobre les paradoxes de l'antifranquisme més «realista». De fet, les pàgines que dedica al contuberni de Munic ens mostren un Ventura socialdemòcrata europeïsta que ens recorda que va haver-hi altres socialdemocràcies possibles. No debades, en paral·lel a l'allau de publicacions venturiànes, a Catalunya podem trobar una reivindicació llibresca creixent d'una figura que te paral·lelismes amb Ventura: Josep Pallach (1920-1977).

L'ofici que em furtaren participa tant de l'anàlisi del gran periodista econòmic i analista social que era Vicent Ventura com del testimoni directe del participant en els fets que narra i estudia. Aquesta doble dimensió analítica i biogràfica dona a este volum un ventall de lectures que el converteix en una eina de coneixement del període tractat, necessària des de diverses perspectives de la història i la ciència social, i un llibre de gran interès per al lector o lectora amb preocupacions pel passat i el present de la nostra societat.

En resum, *L'ofici que em furtaren* és una manera immillorable de conèixer la veu i el pensament d'un home que, a més d'un testimoni històric i una lúcida anàlisi periodística sobretot, com diu Pérez Moragón en el llibre publicat per l'AVL, ha fet una «aportació moral» al que ha sigut el nostre passat recent.